

Tænk handleplanen forfra

– opsamling på dialogmødet 23.06.2020

23. juni 2020 afholdt De Anbragtes Vilkår dialogmøde om fremtidens handleplaner. Dialogmødet tog udgangspunkt i De Anbragtes Vilkårs oplæg og havde til formål at afdække og diskutere, hvad både politikere og praksis oplevede i fht. de nuværende handleplaner, samt hvilke styrker og udfordringer de så, i den ramme De Anbragtes Vilkår havde opstillet.

I det følgende opsummeres vores indtryk af deltageres budskaber og reaktioner. Opsamlingen skal ses som en nuancering af vores oplæg og ikke som en færdig konklusion. Derfor har opsamlingen ikke været sendt til godkendelse hos deltagerne.

På mødet deltog: Gitte Landors (Selveje Danmark), Verne Pedersen (SL), Mette Grostøl (DS), Søren Nielsen (FADD), Lisbeth Waidtløw (LFS), Thomas Vorre (PLF), Susse Kolster (KL), Camilla Fabricius (S), Trine Torp (SF), Brigitte Klintskov Jerkel (C), Mia Nygaard (Københavns Kommune), Kristian Würtz (Århus Kommune), Diana Mose Olsen (Esbjerg Kommune), Christina Diekhöner (Bikubenfonden), Ditte Ehrenreich (Trygfonden), Frank Cloyd Ebsen (KP), Louise Harkes (KP), Henrik Horster (Ankestyrelsen), Inger Winther Johannsen (De Anbragtes Vilkår) og David Adrian Pedersen (De Anbragtes Vilkår).

Det nuværende system opleves ikke som hensigtsmæssigt af nogen

I dialogen på mødet blev det tydeligt at det nuværende arbejde med handleplaner egentlig ikke opleves værdifuldt eller hensigtsmæssigt for nogen parter, hverken som styringsredskab, samarbejde med barnet, pædagogisk redskab eller politisk ledelse.

Der er en oplevelse af, at systemet fordrer et større fokus på, om man er god til systemet end om man er god til mennesker. Der kommer naturligt et stort fokus på, om der bliver "sat flueben", hvor der i virkeligheden er større behov for at vide, om børnene har det godt. Med det nuværende system bliver vi optagede af, hvorvidt samtalen har været afholdt, frem for hvorvidt det var en god samtale. Det bør handle om den forskel vi gør for barnet. I gruppen er der derfor også bred enighed om vigtigheden af at få mere fokus på outcome frem for proceskrav. Frank Ebsen understreger i hans oplæg, at der ikke må laves flere regler i en ny lov.

Positiv indstilling overfor oplægget

Der var til mødet ikke nogen, der gjorde store indsigelser imod det præsenterede oplæg fra De Anbragtes Vilkår. Vi tillader os derfor at tænke, at det foreslåede kan give mening som ramme både politisk, i praksis og i et børneperspektiv.

Praksis fremhæver særligt vigtigheden af, at der kommer mere plads til den faglige vurdering og at her er et tiltrængt opgør med handleplanens ofte lidt skøre mål. Søren fra FADD, der til daglig er forstander på Orøstrand, havde medbragt et eksempel på en typisk handleplan, hvor der er opsat 12 mål for barnet - heraf er 9 mål rettet mod barnets adfærd.

Derudover bliver det afgørende, at handleplanen som styringsredskab fremover bygger bro mellem de mange aktører og indsatser i et helhedsorienteret perspektiv. Dermed tilslutter gruppen sig vigtigheden af, at handleplanen primært er et samarbejdsdokument. Det understreges, at det også for både praksis og policy er vigtigt, at det netop er med udgangspunkt i barnets oplevelser og ønsker.

Flere deltagere peger på, at vores oplæg i sig selv viser nogle af de eksisterende udfordringer og at det er en øjenåbner i forhold til, hvordan systemet møder barnet.

Undersøgelsen må medtænkes

DS peger på, at det er vigtigt at den børnefaglige undersøgelse indtænkes i en ny systematik, og at undersøgelsen som begreb bør være en løbende størrelse. Der er ellers et grundlæggende problem i, at der sker en forskydning i tid fra undersøgelse til handling. Flere i salen peger på, at der her kan være god læring at hente i Gladsaxe Kommune, som netop har arbejdet med at undersøgelse og handling sker sideløbende.

Det er vi i De Anbragtes Vilkår meget enige i, da livet netop ved en anbringelse er meget omskifteligt. Således ændrer barnets livsbetingelser sig markant ved selve anbringelsen og dermed bør undersøgelsen opdateres igen efter kort tid. Måske kommunikerer barnet ikke længere via vrede og affekt, fordi der er kommet ro på, eller måske har barnet fået det sværere, fordi anbringelsen i sig selv har været voldsom for barnet og der kommer en periode med reaktioner herpå. Begge scenarier fordrer en ny undersøgelse, så barnet ikke fanges i et statisk billede. Konkret kunne det i forlængelse heraf overvejes, at der altid skal laves en ny undersøgelse ind i ungdommen, fx ved det 15. år, da det er et andet perspektiv og der dermed skal laves en ny plan til at følge barnet ind i det unge voksenliv med særligt fokus på uddannelse.

Det er vigtigt at præcisere, at vi godt må tale om problemer

Nogen deltagere havde tolket vores oplæg som om, at vi næsten foreslår, at man slet ikke må tale om, at barnet kan have det svært. Det er vigtigt at præcisere, at selvfølgelig skal både barnets og familiens problemer afdækkes, beskrives og forsøgt løst gennem rette støtteindsats. Anbragte børn og unge har ofte mange oplevelser med i bagagen og dem må vi ikke være bange for at beskrive, ligesom det må forventes, at der skal arbejdes med dem. Det er dét, vi mener med særlige temaområder i vores oplæg.

Men det er også vigtigt at sige, at det ikke må resultere i en isoleret og snæver fortælling om barnet.

Dokumentation er derfor også en del af retssikkerheden for både barn og familie - og selvfølgelig skal der dokumenteres. Men der bør ses på, hvordan det sikres at dokumentationstenen holdes nøgtern.

Søren fra FADD pegede konkret på mødet på at: Vi skal skrive *til* børnene, ikke *om* børnene.

Der skal således være et rum til den fagprofessionelle dokumentation og diskussion - men det skal altid kunne læses respektfuld.

Hos De Anbragtes Vilkår ser vi en mulig løsning i en højere grad af dokumentationsbaseret supervision, som fx Hanne Warming har arbejdet med i 'Det dobbelte blik'. Her mener vi, at handleplanen skal være et samarbejdsværktøj, der tager udgangspunkt i barnets oplevelser og ønsker, men uden at det er "barnets plan".

I forlængelse heraf er det også vigtigt, at der er god mulighed for at fører tilsyn med, om barnet har det godt. Det nævnes, at især plejefamilier hurtigt kan blive et meget lukket land.

Hvad skal egentlig ændres i loven?

Henrik Horster fra Ankestyrelsen påpegede flere gange i debatten, at meget af det foreslåede egentlig kan gøres indenfor den eksisterende lovgivning. Det bør derfor undersøges, hvad der egentlig skal præciseres i loven, men også hvordan det sikres, at lovens intentioner overholdes i praksis.

Verne Pedersen fra SL peger konkret på, at der bør indskrives en gradvis tildeling af rettigheder og inddragelse fra start for barnet, frem for den hårde skillelinje ved det 12. år.

En vigtig note om arbejdet med frister

DS kom med et supplerende forslag til vores fremsendte forslag omkring frister. Her foreslog de, at man lader sig inspirere af sundhedsområdet, hvor frister er mere kortsigtede og handler om at reagere i langt højere grad. Det ser vi rigtig gode perspektiver i, og ser det som et meget konkret forslag, der kan løse nogle af de åbne spørgsmål, vi har i vores oplæg.

Således bliver det op til anbringelseshjemmet, dagtilbud og skole at give lyd, så snart der sker en forandring i barnets liv, der kræver en voksen/forældreopmærksomhed. Det kan fx være, at barnet ikke vil i skole. Her skal loven præcisere, at man som system på tværs af myndighed og anbringelseshjem (og dagtilbud/skole) indenfor fx 14 dage skal have iværksat en plan for støtte. Det samme kunne gøre sig gældende ved kontakt til psykiatrien, mistrivsel, selvskaade, brug af rusmidler, rømning, konflikt med biohjem mv. Her skal vi hurtigt "rykke sammen i bussen" og lave en plan for, hvordan de voksne bedst kan støtte den unge.

Det sætter krav til, at anbringelseshjemmet skal reagere og inddrage sagsbehandler med det samme, som så skal forvalte den viden godt.

Henrik Horster påpeger, at man jo godt må handle hurtigere end den angivne frist i loven. Dermed lægges der op til, at kommunerne jo "bare" kan arbejde hurtigere eller lave indsatser sideløbende med selve undersøgelsen. Frank Ebsen peger her på, at lovfastsatte frister typisk vil blive retningsgivende for indsatsen og dermed være synonymt med, hvor lang tid der går, før der handles; hvis der er frister, indikeres det, at der er en hensigtsmæssig tidsperiode at vente i.

Vi tror på, at en fastsættelse af reaktionstid, som dermed vil fordre det voksenansvar, der kan mangle nogle gange, vil være positivt medvirkende til, at mindske de skift som anbragte børn og unge oplever. Vi hører om mange sager, hvor sammenbrud i plejefamilie sker, fordi myndighed fx ikke i tide får givet plejefamilien den rette støtte.

En udfordring omkring udskiftning af sagsbehandlere

På dagen blev det flere gange nævnt, ligesom det også er nævnt som en afsluttende opmærksomhed i vores oplæg, at den store udskiftning af sagsbehandlere er et stort problem. Den gode myndighedsopgave kræver, at du kender barnet og egentlig også anbringelseshjemmet. Og det er svært, som det er i dag.

Som konkret forslag her lagde Søren Nielsen fra FADD op til, at sagsbehandler kan komme på besøg på anbringelsesstedet og se det, uden det er et tilsyn, men som en investering i relationen.

DUBU fyldte i diskussionen

Som forventet fyldte DUBU rigtig meget i diskussionen. Det bliver igen tydeligt, at det er svært at putte et komplekst problem ind i et system. Der var dog enighed om, at et relevant IT-system bør vise et billede af barnet, både i bogstavelig forstand og i forhold til hvordan barnet har det.

'Barnets bog' som supplement til den faglige dokumentation

"Andre børn har en fotobog - jeg har en sagsakt..."

Når handleplanen i højere grad bliver et samarbejdsdokument, der styrer indsatsen, bliver det vigtigt, at der sideløbende introduceres en slags barnets behov, der handler om at bygge et livsvidne til barnet. Som citatet indikerer, er det for de fleste anbragte børn og unge alene i deres sagsakter, at de kan følge deres barndom. Men her står sjældent de små ting, finurlighederne og succesoplevelserne. Derfor bør der introduceres et sideløbende dokumentationsværktøj, som er en slags 'Barnets bog' med billeder, små beskrivelser mv. som er barnets, og som barnet kan tage med videre i livet.